

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lovforslaget fremsættes som følge af to særskilte og af hinanden uafhængige forhold. Det ene er en konsekvens af, at embedslægerne med virkning fra 1. oktober 1999 er fritaget for deltagelse i den praktiske gennemførelse af retslægelige obduktioner. Det andet er begrundet i et ønske om præcist at beskrive retsstillingen i dansk ret i forhold til bioetikkonventionen, for så vidt angår transplantation fra unge under 18 år.

Vedrørende Folketingets behandling af den gældende lov henvises til:

FT 1989-90:4635, 5206, 9431, 9991; A 3787; B 1217.

1. Lovforslagets indhold

Retslægelige obduktioner skal efter ligsynslovens § 10, stk. 1, udføres af en af justitsministeren udpeget sagkyndig læge sammen med en embedslæge eller en læge, der repræsenterer denne. Efter omlægningen af visse af embedslægeinstitutionernes retsmedicinske opgaver vil retslægelige obduktioner fremover blive foretaget uden embedslægernes deltagelse, hvilket i vidt omfang er i overensstemmelse med gældende praksis.

I ligsynsloven er indeholdt bestemmelser om de betingelser, der gælder ved transplantation i levende live. Efter bestemmelsen i § 13 kræves samtykke til indgrebet fra donor. Hvis det drejer sig om en mindreårig, skal ganske særlige grunde tale for, at der med tilslutning fra forældremyndighedsindehaveren kan foretages transplantation.

I henhold til artikel 20 i Europarådets konvention af 4. juni 1997 om menneskerettigheder og biomedicin kan der ikke fra en mindreårig doneres væv, medmindre der er tale om gendannet væv.

Dansk praksis er i overensstemmelse med konventionen, og denne retstilstand bør derfor afspejles i lovteksten.

2. Lovforslagets baggrund

Embedslægernes betjening af politi og retsvæsen har gennem de seneste år flere gange været genstand for drøftelser mellem Sundhedsministeriet og Justitsministeriet.

Politi og anklagemyndighed har således gennem årene fundet, at flere af de retsmedicinske opgaver, nemlig personundersøgelser i forbindelse med volds- og sædelighedsforbrydelser, ambulante mentalundersøgelser, retslægelige obduktioner og benådningssager, kan udføres uden embedslægernes medvirken, og praksis er på flere af områderne delvis ændret i overensstemmelse hermed.

Efter drøftelser senest i august 1999 mellem Sundhedsministeriet, Forskningsministeriet og Justitsministeriet blev der opnået enighed om at foretage en omlægning af en række retsmedicinske opgaver.

Omlægningen indebærer bl.a., at embedslægerne med virkning fra 1. oktober 1999 ikke længere skal deltage i den praktiske gennemførelse af retslægelige obduktioner. Da embedslægernes medvirken ved udførelsen heraf er reguleret i ligsynsloven, vil der skulle foretages en ændring i denne lov.

Ratifikation af internationale konventioner, herunder *Europarådets konvention* om menneskerettigheder og biomedicin, indebærer en pligt til at indrette den danske lovgivning eller administrative praksis efter konventionens bestemmelser, således at der i den faktiske retsanvendelse ikke handles i strid med konventionen. I tvivlstilfælde skal danske regler fortolkes på en måde, der bedst bringer dem i overensstemmelse med konventionen.

Sundhedsministeriet vurderede, at det ikke var nødvendigt med lovændringer inden for ministeriets ressort, da opfyldelsen af konventionen kunne ske inden for rammerne af gældende sundhedslovgivning og den praksis, der er herskende, og som generelt giver en stærk beskyttelse af patientrettigheder. Denne vurdering gjaldt også spørgsmålet om transplantation af væv fra unge under 18 år, idet der i de sjældne tilfælde, hvor der kan blive tale om transplantation fra en mindreårig til en nærtstående, f. eks til en bror eller